

Andrzej Wiśniewski

"Zobowiązania podatkowe. Teksty i objaśnienia", W. Kubiak, Warszawa 1962 : [recenzja]

Palestra 6/9(57), 75-76

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Omawianie nowej ustawy, co do której nie narosła jeszcze ustalona praktyka i nie ma żadnego orzecznictwa, nie jest rzeczą łatwą. Z drugiej strony proponowane przez autorów nowego komentarza rozwiązania często wywierają przemożny wpływ na dalsze kształtowanie się praktyki. Jest więc niewątpliwie bardzo pożądane, aby autorami pierwszego komentarza byli autorzy czy też współtwórcy projektu komentowanej ustawy. Tak właśnie jest w wypadku omawianego komentarza.

Autorzy komentarza wytknęli sobie cel praktyczny: oddać do rąk czytelników w możliwie najkrótszym czasie komentarz, którego treść omawia podstawowe zagadnienia występujące w praktyce. Z tego też względu komentarz nie porusza — skomplikowanych zresztą i w doktrynie bliżej nie wyjaśnionych — zagadnień teoretycznych, jak np. charakteru prawa spółdzielczego, jego stosunku do prawa cywilnego, istoty decyzji (uchwał) organów spółdzielni itp. Wiele uwagi poświęcono natomiast w pracy wskazaniu różnic, jakie zachodzą między dotychczasowym stanem prawnym a nowymi przepisami. Nie trzeba podkreślać, jak bardzo uwypuklenie tych różnic jest w okresie przejściowym przydatne dla osób stosujących nowe przepisy.

Nowa ustawa o spółdzielniach i ich związkach weszła w życie zamiast ustawy z dn. 29 października 1920 r. o spółdzielniach oraz ustawy z dn. 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni. Dotyczy ona wszystkich typów spółdzielni i ich związków. Skomasowanie w jednym akcie prawnym norm prawa spółdzielczego wzmacnia więź łączącą wszystkie spółdzielnie niezależnie od rodzaju działalności, ułatwia zainteresowanym zapoznanie się z tymi normami oraz przeciwdziała zbędnej inflacji przepisów.

Ramy nowej ustawy są w zasadzie zbieżne z ramami dotychczasowych ustaw, przez nią zastąpionych. Normuje ona zasady i tryb zakładania organizacji spółdzielczych, ich strukturę organizacyjną, podstawowe zasady działania, prawa i obowiązki członków, likwidację spółdzielni oraz ich upadłość.

Ustawa stanowi zasadnicze, podstawowe — choć nie jedyne — źródło prawa spółdzielczego. Do organizacji spółdzielczych mają bowiem zastosowanie także inne przepisy prawa, regulujące sprawy nie objęte ustawą. Ponadto organizacje spółdzielcze obowiązane są przestrzegać postanowień statutu oraz uchwał związków spółdzielczych i Naczelnej Rady Spółdzielczej. Te postanowienia i uchwały stanowią tzw. „wewnętrzne prawo spółdzielcze”.

Omawiany komentarz składa się z trzech części. Część I o spółdzielniach zawiera przepisy wspólne oraz przepisy specjalne dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni pracy i spółdzielni budownictwa mieszkaniowego. Część druga obejmuje przepisy o związkach spółdzielni i Naczelnej Radzie Spółdzielczej. W części trzeciej zamieszczone są przepisy przejściowe i końcowe.

W. Kubiak: *Zobowiązania podatkowe. Teksty i objaśnienia. Wyd. II. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 192.*

Zobowiązaniem podatkowym jest zobowiązanie do świadczenia określonej sumy pieniężnej z tytułu obowiązku podatkowego. Zobowiązanie takie powstać może w dwojaki sposób: albo bez wydania i doręczenia decyzji przez organ finansowy, a więc wskutek samego tylko powstania okoliczności, z którymi przepisy podat-

kowe łączą powstanie zobowiązania podatkowego, albo wskutek wydania przez organ finansowy decyzji, która ustala zobowiązanie podatkowe.

Podstawowym źródłem w zakresie zobowiązań podatkowych jest dekret z dnia 26 października 1950 r. o zobowiązaniach podatkowych. Książka W. Kubiaka, naczelnika wydziału w Ministerstwie Finansów, jest właśnie komentarzem do tego dekretu. Autor zebrał i omówił w niej zarówno przepisy dekretu, jak i wszystkie aktualne przepisy szczegółowe wydane na jego podstawie. Układ pracy jest taki, że po każdym artykule dekretu podane są dotyczące danego artykułu przepisy wykonawcze oraz wykładnia urzędowa, a następnie zamieszczony jest komentarz własny autora, przy czym autor, nie pomijając również wątpliwości zarysowujących się na tle interpretacji prawa, przedstawia odpowiednio wyjaśnienia.

Przepisy ogólne dekretu o zobowiązaniach podatkowych ustalają pojęcie i powstanie zobowiązania podatkowego, określają warunki zaniechania wymiaru podatku i podają określenia takich pojęć, jak np. zobowiązanie podstawowe, dłużnik, zaległość podatkowa. Dalsze przepisy dekretu dotyczą zaliczek i przedpłat na zaliczki, zryczałtowania podatków, terminów płatności, odsetek i dodatków za zwłokę, odpowiedzialności podatkowej, ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, wygaśnięcia zobowiązań podatkowych. Przepisy przejściowe i końcowe określają zasięg dekretu, zasięg egzekucji administracyjnej itp.

E. Jabłoński, J. Stępiński, F. Wentowski: *Zbiór przepisów dotyczących inwestycji. Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 944.*

Przepisy inwestycyjne należą do jednych z najbardziej zmieniających się dziedzin prawa, nawet w znanym z intensywnej działalności legislacyjnej dziale prawa gospodarczego. Nie dzieje się tak, oczywiście, bez przyczyny. A przyczyna tkwi w tym, że społeczeństwo nasze jest społeczeństwem budującym, a więc dokonującym wielkich inwestycji. Stąd duże znaczenie tych przepisów, doceniane w aparacie kierowniczym państwa, stąd też stała chęć ich ulepszania. Ale częste zmiany, nawet zmiany na lepsze, też mają swoje złe strony. Płynność przepisów bowiem powoduje niejednokrotnie słabą ich znajomość, a nawet niewłaściwy sposób odnoszenia się do „jednorocznego ustawodawstwa”.

Aby zapobiec temu, od 1960 r. następują poważne zmiany w naszym systemie planowania, realizacji i finansowania inwestycji. Uchwała Nr 230 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1960 r. w sprawie ogólnych kierunków zmian metod planowania na lata 1961—1965 zawiera również wytyczne co do kierunków zmian w zakresie inwestycji. W wyniku tej uchwały opracowany został nowy system planowania, realizacji i finansowania inwestycji, którego podstawy mają obowiązywać w zasadzie niezmiennie w latach 1961—1965.

W systemie tym wprowadza się nową klasyfikację inwestycji na podstawie kryteriów ekonomiczno-technicznych oraz właściwości organów decydujących o realizacji inwestycji. Wprowadza się także i uściśla pojęcie zadania inwestycyjnego, zasadę jednorazowego przydzielenia środków inwestycyjnych na cały okres realizacji określonego zadania oraz priorytet inwestycji kontynuowanych w stosunku do nowo rozpoczynanych. Ulega również wzmocnieniu rola banków finansujących inwestycje, a odpowiednio do tych zmian kształtują się także zmiany systemu finansowania inwestycji.